

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-1177/ 23.08.2016 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, § 24, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование, чл. 102, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета, § 1, ал. 2 от Преходните и заключителните разпоредби на Наредба № 4 от 2015 г. за учебния план и чл. 17, ал. 2 от Наредба № 6 от 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД 09-205/29.02.2016 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет **гипсова практика** за професията код **524120** „Оператор в силикатните производства“, специалност код **5241202** „Технология на керамичното производство“ от професионално направление код **524** „Химически продукти и технологии“.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2016/2017 година.

ДИЯН СТАМАТОВ

*Заместник-министър на
образованието и науката*

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

за задължителна професионална подготовка

по ГИПСОВА ПРАКТИКА

за XI клас

Утвърдена със Заповед № РД 09-1177/ 23.08.2016 г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 524 „ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ И ТЕХНОЛОГИИ”

ПРОФЕСИЯ:

код 524120 „ОПЕРАТОР В СИЛИКАТНИТЕ ПРОИЗВОДСТВА”

СПЕЦИАЛНОСТ:

код 5241202 „ТЕХНОЛОГИЯ НА КЕРАМИЧНОТО ПРОИЗВОДСТВО”

СОФИЯ, 2016 Г.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет **гипсова практика** е част от специфичната професионална подготовка за специалност „Технология на керамичното производство” по професия „Оператор в силикатните производства” от професионално направление „Химически продукти и технологии”.

Изучаването на учебното съдържание по „Гипсова практика” в XI клас се основава на придобитите знания и умения от учебните предмети: техническо чертане от IX клас, технология на специалността – теория и практика от X клас, а в хода на учебната година в XI клас: по технология на специалността - теория и практика и моделиране. Усвояват се нови знания за: технологичните свойства на гипса като основен материал за работа, като свързващо вещество и техниките за изработване на гипсови модели и работни форми.

В резултат на обучението у учениците се формират професионални умения, навици, сръчност и компетенции за изработването на гипсови модели и керамични изделия, самостоятелност и творчески виждания, усет за художествено – естетическо оформяне на моделите и изделията, организация на работното място, спазване на здравословни и безопасни условия на труд, опазване на околната среда. Усвояват се компетенции за упражняване на професията, готовност за извършване на дейности с комплексен характер, при изменящи си условия, както и поемане на отговорности за работата на други лица. Учебната програма по **гипсова практика** заема значителен дял в Националната изпитна програма за придобиване на втора степен на професионална квалификация за професия „Оператор в силикатните производства”, специалност „Технология на керамичното производство”.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Поставените цели в обучението по **гипсова практика** обуславят постигане на следните резултати от учениците:

- да познават връзките и зависимостите между форма, материал и качество на гипсовия модел;
- да изпълняват дейности, свързани с подготовка на гипса, работа с инструментите, съоръженията и пособията за изработване на гипсови модели;
- да се формират умения за оценяване качествата на изделията и самостоятелното изработване на работни форми;
- да се усвоят практически умения за съблюдаване на безопасни и хигиенни условия на труд, на самостоятелно изработване на модел на керамичен модул със зададено предназначение, за работа с инструкционно–технологична документация;
- да се изградят компетентности за професионалното изграждане на личността, чрез самостоятелност, творчески виждания и усет за художествено и естетическо оформяне.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ

Общият хорариум часове е разпределен в XI клас, както следва:

I срок – 18 седмици x 3 учебни часа = 54 учебни часа

II срок – 18 седмици x 3 учебни часа = 54 учебни часа

Общо = 108 учебни часа

IV. ТЕМАТИЧЕН ПЛАН

№ по ред	Наименование на разделите и темите	Брой часове
1.	Раздел 1: Въведение. Запознаване с гипсовата работилница в училище. Инструктаж по ЗБУТ	2
2.	Раздел 2: Изработване на стандартни модели от гипс	15
2.1.	Изработване на пробна плочка – запознаване с модела по дадени размери.	
2.2.	Изработване на Зегерова пирамида.	
2.3.	Изработване на модел на шестоъгълна пресечена пирамида – разчертаване на модела, изрязване и заглаждане .	
3.	Раздел 3: Изработване модели на детайли към кухненски сервиз	25
3.1.	Запознаване и изработване модел на дръжка за чаша кафе.	6
3.1.1.	Отливане на гипсовото блокче, оформяне на страните.	
3.1.2.	Разчертаване и изрязване на дръжката.	
3.1.3.	Заглаждане на дръжката.	
3.2.	Запознаване и изработване модел на дръжка за чаша чай и отливане на гипсовото блокче.	6
3.2.1.	Оформяне на страните, разчертаване и изрязване на дръжката.	
3.2.2.	Заглаждане на дръжката.	
3.3.	Запознаване и изработване модел на дръжка за супник – отливане на гипсовото блокче, оформяне на страните.	6
3.3.1.	Разчертаване, изрязване и заглаждане на дръжката.	
3.4.	Запознаване и изработване модел на капаче (по избор), отливане на гипсовото блокче.	7
3.4.1.	Оформяне на блокчето под прав ъгъл по предварително определени размери.	
3.4.2.	Разчертаване на модела върху гипсовото блокче.	
3.4.3.	Изрязване, грубо оформяне.	

3.4.4.	Фино заглаждане.	
4.	Раздел 4: Изработване модел на захарник	9
4.1.	Запознаване с модела и отливане на гипсовото блокче.	
4.2.	Оформяне на блокчето по дадените размери.	
4.3.	Разчертаване на модела върху блокчето.	
4.4.	Изрязване и грубо оформяне на модела.	
4.5.	Заглаждане на модела.	
5.	Раздел 5: Изработване модел на пепелник	9
5.1.	Запознаване с модела и отливане на гипсовото блокче.	
5.2.	Оформяне на блокчето по дадените размери.	
5.3.	Разчертаване на модела върху блокчето, изрязване и заглаждане на модела.	
6	Раздел 6: Изработване модел на фриз	9
6.1.	Изработване на собствен проект и чертеж на фриз.	
6.2.	Отливане на гипсовото блокче.	
6.3.	Разчертаване и грубо изрязване.	
6.4.	Оформяне и заглаждане орнаментите на фриза.	
	Раздел 7: Изработване модел на пано	9
7.1.	Изработване на собствен проект и чертеж.	
7.2.	Отливане на гипсовото блокче.	
7.3.	Разчертаване и грубо изрязване.	
7.4.	Оформяне и заглаждане орнаментите на паното.	
8.	Раздел 8. Изработване на модели, работни форми и матрици с повече от две части	30
8.1.	Проект и чертеж на дръжка за чаша мляко . Отливане на гипсовото блокче и оформяне на страните му.	
8.1.1.	Изрязване и заглаждане на модела.	
8.1.2.	Отливане на първата половина на работната форма. Заглаждане страните на блокчето.	
8.1.3.	Оформяне зъбите на блокчето и отливане на втората половина.	
8.1.4.	Заглаждане страните на работната форма.	
8.1.5.	Изработване на матрица на работната форма. Отливане на челната част на първата половина.	
8.1.6.	Заглаждане на челната част.	
8.1.7.	Отливане на първото ребро на матрицата.	
8.1.8.	Заглаждане.	

8.1.9.	Отливане на второто ребро на матрицата, заглаждане.	
8.1.10.	Отливане на челната част на втората половина.	
8.1.11.	Отливане на първото ребро на матрицата. Заглаждане.	
8.1.12.	Отливане на второто ребро на матрицата. Заглаждане.	
	Всичко:	108

V. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Раздел 1: Въведение. Запознаване с гипсовата работилница в училище. Инструктаж по ЗБУТ.

Раздел 2: Изработване на стандартни модели от гипс.

2.1. Изработване на пробна плочка – запознаване с модел по дадени размери, отливане на гипсово блокче, изработване и оформяне на модела по дадени размери.

2.2. Изработване на Зегерова пирамида – разчертаване на гипсовото блокче, изрязване, изцикляне и заглаждане на модела.

2.3. Изработване модел на шестоъгълна пресечена пирамида – запознаване с модела и отливане на гипсовото блокче, оформяне на блокчето с гладки стени и под прав ъгъл, разчертаване на пирамидата върху блокчето, грубо изрязване и заглаждане на модела.

Раздел 3: Изработване модели на детайли към кухненски сервиз.

3.1. Изработване модел на дръжка за чаша за кафе - запознаване с модела, отливане на гипсовото блокче, оформяне на страните, разчертаване, изрязване и заглаждане на дръжката.

3.2. Изработване модел на дръжка за чаша чай - запознаване с модела, отливане на гипсовото блокче, оформяне на страните, разчертаване, изрязване и заглаждане на дръжката.

3.3. Изработване модел на дръжка за супник – запознаване с модела, отливане на гипсовото блокче, оформяне на страните, разчертаване, изрязване и заглаждане на дръжката.

3.4. Изработване модел на капаче за сервиз по избор - запознаване с модела, отливане на гипсовото блокче, оформяне на блокчето под прав ъгъл по предварително определени размери, разчертаване на модела върху блокчето, изрязване, грубо оформяне, фино заглаждане.

Раздел 4: Изработване модел на захарник – запознаване с модела и отливане на гипсовото блокче, оформяне на блокчето по дадени размери, разчертаване на модела върху блокчето, изрязване и грубо оформяне на модела, заглаждане.

Раздел 5: Изработване модел на пепелник – изработване на проект и чертеж, отливане на гипсовото блокче, разчертаване на модела върху гипсовото блокче и грубо изрязване, фино заглаждане.

Раздел 6: Изработване модел на фриз - изработване на свободен проект и чертеж, отливане на гипсовото блокче, разчертаване на модела и грубо изрязване, оформяне и заглаждане орнаментите на фриза.

Раздел 7: Изработване модел на пано – изработване на проект и чертеж, отливане на гипсовото блокче, разчертаване на модела върху гипсовото блокче и грубо изрязване, оформяне и заглаждане на паното.

Раздел 8: Изработване на модели, работни форми и матрици с повече от две части – изработване на проект и чертеж, отливане на гипсовото блокче, разчертаване и грубо изрязване, оформяне и заглаждане на модела, последователно отливане на необходимия брой части за работната форма, оформяне на зъбите, заглаждане и ретуширане на работната форма.

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В края на обучението ученикът трябва

да знае:

- връзките и зависимостите между материал, форма и качество на изделията;
- техниката за изработване на модели, работни форми и матрици;
- начините на проектиране и моделиране с гипс;
- инструментите, съоръженията и пособията за изработване на изделия от гипс и правилата за работа с тях;
- състава, свойствата, работните качества, начина на съхранение на гипса, оптималните условия за обработване на гипсови детайли.

да може да:

- съблюдава и спазва безопасните и хигиенни условия на труд;
- изработва самостоятелно модел на керамичен модул със зададено предназначение;
- изработва гипсов модел на релефни художествено-естетически изделия;
- оценява качествата на изделията.

да бъдат формирани компетенции за:

- спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда в съответствие с националните и европейски стандарти;
- професионално изграждане и израстване на личността.

VII. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ставракиева, Д. Декорацията в силикатните технологии. Техника, 1990.
2. Пасков, Д. и колектив. Технология на керамичните изделия - I част. Техника, 1989.
3. Павлова, Й. и колектив. Изкуството на дизайнера. Техника, 1988.
4. Павлова, Й. и колектив. Технология на стъклото. Техника, 1993.

VIII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Инж. Карамфилка Димитрова Радионова – учител в ПГХТД „Проф. д-р А. Златаров”, гр. Нови пазар
2. Димитринка Димитрова Маринова – директор на ПГХТД „Проф. д-р А. Златаров”, гр. Нови пазар